

**Projekt programu
Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego
2021–2027 oficjalnie
w Brukseli**

Solidarni z Ukrainą

**REACT-EU – blisko 20,5 mln euro
dla lubelskich firm!**

**Budujemy rozpoznawalność
lubelskiego na arenie
międzynarodowej**

Spis treści

Aktualności

Solidarni z Ukrainą.....	4-6
Lubelskie liderem wdrażania Funduszy Europejskich.....	7
REACT-EU – blisko 20,5 mln euro dla lubelskich firm!.....	16-17

Wydarzyło się

Budujemy rozpoznawalność lubelskiego na arenie międzynarodowej.....	10-12
Rzecznik Funduszy Europejskich – skuteczność przede wszystkim.....	27

Temat numeru

Projekt programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 oficjalnie w Brukseli.....	8-9
--	-----

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”
egzemplarz bezpłatny

Nakład: 4000 egz.

Wydawca: Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
w Lublinie

ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin

tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40

e-mail: drpo@lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl,

www.facebook.com/LubelskieFunduszeEuropejskie

Fundusze dla firm

Projekty – Przedsiębiorcy. Unikalność pomysłu – szansą na sukces.....**13**

Fundusze Europejskie w służbie ochrony przyrody.....**14–15**

Wspieramy „zieloną energię”**18–19**

Edukacja zawodowa

Dobre wykształcenie szansą na lepszą przyszłość.....**20–21**

Włączenie społeczne

CIS podaje rękę potrzebującym.....**22–23**

Wsparcie dla seniorów: usługi przystępne i wysokiej jakości.....**24–25**

Aktywny Senior.....**26**

Redakcja: Oddział Komunikacji i Promocji RPO, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Fotografie ze spisu treści: ©UMWL, Adrianna Iwan, Łukasz Frączek, Marcin Tarkowski, Michał Zieliński, Krzysztof Wojciechowski, Małgorzata Bielecka, A. Szmagańska, CIS Zamość Jan Jakub Smarczewski PIXEL.

Okładka: Na okładce znajduje się zdjęcie przedstawiające spotkanie Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego i Cinzi Masiny, Zastępcy Kierownika Działu ds. Polski, Czech i Słowacji w DG Employment.

Druk, skład i łamanie: Wydawnictwo DRAGON Sp. z o. o.

E -book: Pobierz elektroniczną wersję „Pulsu Regionu”.
E -book znajdziesz na stronie rpo.lubelskie.pl w zakładce Wiadomości – E-publikacje

Solidarni z Ukrainą

Federacja Rosyjska dokonała zbrojnej inwazji na Ukrainę, łamiąc tym samym prawo międzynarodowe. W swojej nieuzasadnionej bezpodstawnej agresji Federacja Rosyjska wspierana jest przez Republikę Białoruś, która użycza jej terytorium i umożliwia atak na Ukrainę także od północy. Agresja dotyczy nie tylko celów wojskowych, ale także cywilnych. W tych trudnych chwilach, jakie przeżywają obecnie wszyscy obywatele Ukrainy, my Polacy wyrażamy swoją solidarność z nimi. Samorząd Województwa Lubelskiego włączył się w pomoc naszym wschodnim sąsiadom, a pierwsze środki, jakie władze regionu przeznaczyły na udzielenie wsparcia, wyniosły 1,8 mln zł. Mowa tu o pomocy dla uchodźców, którzy przekraczają granice województwa lubelskiego oraz dla obwodów partnerskich, z którymi samorząd współpracuje od lat.

Koncert charytatywny „Lubelskie z Ukrainą”. Na scenie m.in.: Enej, Krzysztof Cugowski, Chris Cugowski, soliści i Band Teatr Muzyczny w Lublinie, Adam Drath, Chór GOSPEL RAIN, Jolanta Sip, Norbert „Smola” Smoliński, Mariusz Ostański oraz Magdalena Welc.

Pomoc humanitarna

Od początku wojny Polacy wspierają przybywających na teren naszego kraju uchodźców z Ukrainy. Wolontariusze organizują się na niespotykaną dotąd skalę, bo każdy z nas zdaje sobie sprawę, jak ważne są demokratyczne wartości i walka o wolność. Wyjątkową rolę ma tutaj do spełnienia województwo lubelskie bezpośrednio graniczące z obwodami ukraińskimi. Dlatego władze regionu postanowiły zorganizować pomoc humanitarną dla Ukrainy.

– Nie możemy i nie chcemy pozostać bezczynni – mówi marszałek województwa lubelskiego **Jarosław Stawiarski**. – Nasi sąsiedzi stanęli przed agresją, która jest zaprzecze-

niem podstawowych zasad międzynarodowego współżycia. W takim momencie chcemy im przekazać nasze wyrazy wsparcia.

Województwo lubelskie otworzyło specjalny rachunek bankowy, na który można wpłacać środki na pomoc uchodźcom.

Otrzymane pieniądze zostaną przeznaczone na pomoc humanitarną i rzeczową dla obywateli Ukrainy, którzy przebywają na terenie naszego województwa, a także dla tych, którzy zostali na terenach objętych działaniami wojennymi.

Wsparcie medyczne

Samorząd Województwa Lubelskiego ofiarował 7 karettek, które w ciągu ty-

godnia wyjechały do obwodów partnerskich na Ukrainie:

- 1 marca – ambulans z pogotowia ratunkowego w Zamościu trafił na rzecz szpitala w Żółkwi,
- 7 marca – ambulans z Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Białej Podlaskiej dotarł do 6. Wołyńskiego Oddziału Państwowej Służby Granicznej Ukrainy w Łucku (obwód wołyński),
- 8 marca – ambulans ze Stacji Ratownictwa Medycznego w Chełmie został przekazany Wołyńskiemu Obwodowemu Szpitalowi Klinicznemu w Łucku (obwód wołyński),
- 8 marca – ambulans z Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Lublinie wsparł Towarzystwo Rodziców i dzieci niepełnosprawnych „Zorza Nadziei” w Krzemieńcu (obwód tarnopolski),
- 10 marca – ambulans z Wojewódzkiego Szpitala przy al. Kraśnickiej w Lublinie został przekazany do Lwowskiego Obwodowego Szpitala Klinicznego we Lwowie,
- 10 marca – ambulans z Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Lublinie trafił do Rejonowego Szpitala w Rawie-Ruskiej,
- 11 marca – ambulans ze Stacji Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Białej Podlaskiej został przekazany Szpitalowi Klinicznemu w Równem (obwód rówieński).

Podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego szpitale przekazały także

Pracownicy urzędu przygotowują kanapki, sortują dary.

darowiznę dla mieszkańców Ukrainy (m.in. opaski elastyczne, bandaże, leki, cewniki, strzykawki, roztwory do infuzji, rękawice chirurgiczne czy osocze).

„Małe Granty”

Ostatnie tygodnie pokazały, jak wielką rolę we wsparciu uchodźców odgrywają organizacje pozarządowe. To właśnie dla tych podmiotów Zarząd Województwa uruchomił nabór pozakonkursowy w zakresie zadań publicznych (określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) pn. „Małe Granty – pomoc dla uchodźców z Ukrainy”. O dotacje mogą się ubiegać oferenci prowadzący działalność statutową w zakresie m.in. pomocy społecznej, aktywności na rzecz integracji cudzoziemców, charytatywnej, pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą, promocji i organizacji wolontariatu. Na ten cel przeznaczono

800 tys. zł pochodzących z budżetu Samorządu Województwa Lubelskiego. Środki mogą zostać wydane na:

- przygotowanie lokalowe – wyposażenie miejsc noclegowych/miejsc pobytu;
- organizację wolontariatu;
- zakup środków medycznych, artykułów higieny osobistej, w tym sprzętu, przedmiotów niezbędnego użycia dla osób niepełnosprawnych czy ze szczególnymi potrzebami oraz dla dzieci;
- organizowanie pomocy dla dzieci w postaci zajęć integracyjnych, pomocy pedagogicznej i psychologicznej, opieki nad dziećmi dla matek podejmujących pracę (np. świetlice środowiskowe);
- zakup, przygotowywanie i transport posiłków do miejsc pobytu uchodźców z Ukrainy;
- zakup materiałów, środków, produktów, których zapotrzebowanie zgłaszają punkty dystrybucji, punkty recepcyjne, ośrodki

pomocy lub inne instytucje prowadzące dystrybucję artykułów niezbędnych do zabezpieczenia podstawowych potrzeb uchodźców.

Szczegółowe informacje na temat naboru znajdują się na stronie:

www.promocja.lubelskie.pl

(w zakładce: Współpraca z organizacjami pozarządowymi/Informacje).

Liczy się każdy gest

Oprócz wsparcia finansowego Samorząd Województwa stara się wykorzystywać swoje możliwości organizacyjne i prowadzi szereg akcji wspierających. Wszystkim uchodźcom przybywającym do Lublina – w razie potrzeby – udzielana jest wstępna pomoc medyczna bezpośrednio na Dworcu Głównym PKP, który obsługiwany jest przez Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie. Podobny punkt funkcjonuje na Dworcu Głównym PKS w Lublinie przy al. Tysiąclecia, koordynowany przez pracowników Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie. Przy tym punkcie Urząd Marszałkowski przekazał dwa auta do dyspozycji służb odpowiedzialnych za rozlokowanie obywateli Ukrainy w miejscach noclegowych w Lublinie i okolicy. Ponadto pracownicy urzędu oraz podległych jednostek przygotowują kanapki, sortują dary i wysyłają na granicę paczki, a kilka osób jest każdego dnia zaangażowanych jako wolontariusze na Dworcu PKS w Lublinie.

We wtorek 8 marca br. odbyło się spotkanie z przedstawicielami lubelskich uczelni, kuratorium i instytucji kultury, podczas którego powołano Zespół ds. wsparcia edukacyjno-kulturalnego dzieci i młodzieży z Ukrainy. Jego celem jest planowanie działań pomoco-

Aktualne informacje dla obywateli Ukrainy są dostępne na stronie ua.gov.pl.

З актуальними інформаціями для громадян України можна ознайомитися на сайті: ua.gov.pl.

Nazwa rachunku: POMOC HUMANITARNA DLA UKRAINY

Konto przyjmuje przelewy krajowe i zagraniczne.

Numer rachunku dla przelewów krajowych:

54 1020 3147 0000 8902 0167 3151

Dla przelewów z zagranicy:

BPKOPLPW 54 1020 3147 0000 8902 0167 3151

W polu „Odbiorca” należy wpisać:

Województwo Lubelskie

Przygotowane paczki trafiają do najbardziej potrzebujących na granicy polsko - ukraińskiej.

wych o charakterze kulturalno-oświatowym dla dzieci i młodzieży z Ukrainy oraz udzielanie pomocy humanitarnej (pełna oferta na: <https://www.lubelskie.pl/lubelskie-dla-ukrainy/akcje-samorzadowe/>).

Od czwartku 17 marca ruszyły dwa punkty noclegowe udostępnione uchodźcom przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, w których rozlokowaniem obywateli Ukrainy zajmuje się Lubelski Urząd Wojewódzki. W Policealnej Szkole Pracowników Służb Społecznych przy ul. Sulistawickiej 7 w Lublinie schronienie znajdzie 30 osób.

Z kolei w wyremontowanym i wyposażonym budynku przy ul. Radziszewskiego 2 w Lublinie (dawnym Domu Aktora) w 24 niezależnych mieszkaniach zmieszczą się łącznie 74 osoby. Lokum jest przygotowane do przyjęcia głównie matek z dziećmi na dłuższe pobyty.

Urząd przekazał do Caritasu paczki z żywnością długoterminową, która pojechała na Ukrainę. Z magazynu wyjechał również tir m.in. z karimatami, piecykami gazowymi, bielizną termiczną. Przekazaliśmy również niemal 2300 koców dla uchodźców przekraczających przejścia graniczne w Dorohusku, Dołhobyczowie i Zosinie.

13 marca w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie odbył się koncert charytatywny „Lubelskie z Ukrainą”. Podczas wydarzenia wystąpili: Enej, Krzysztof Cugowski, Chris Cugowski, soliści i Band Teatr Muzyczny w Lubli-

nie, Adam Drath, Chór GOSPEL RAIN, Jolanta Sip, Norbert „Smoła” Smoliński, Mariusz Ostański oraz Magdalena Welc. Warunkiem wstępu na koncert było wpłacenie cegiełki. Zebrana kwota (ponad 52 tys. zł) zostanie przekazana na pomoc naszym wschodnim sąsiadom.

Spółka Lubelskie Dworce, której jedynym akcjonariuszem jest Województwo Lubelskie, wsparła Caritas Archidiecezji Lubelskiej, przekazując darowiznę w wysokości 500 tys. zł na pomoc uchodźcom z Ukrainy. Środki zostaną przeznaczone m.in. na zakup żywienia oraz pokrycie kosztów za-

kwatrowania, edukacji czy transportu. Warto dodać, że od 5 marca spółka POLREGIO uruchomiła dla uchodźców specjalne pociągi relacji Hrebennie-Lublin i Chełm-Warszawa.

Stanowisko Sejmiku Województwa Lubelskiego

W świetle wydarzeń na Ukrainie Sejmik Województwa Lubelskiego podjął 28 lutego br. uchwałę o zawieszeniu współpracy przygranicznej z obwodem brzeskim (Republika Białoruś) i zerwaniu umowy gospodarczej, handlowej, naukowo-technicznej i kulturalnej z obwodem nowogrodzkim (Federacja Rosyjska). Ponadto radni województwa podjęli decyzję o udzieleniu pomocy rzeczowej w postaci żywności, środków pierwszej pomocy i sprzętu medycznego, wyposażenia osobistego oraz sprzętu prądotwórczego (w tym agregaty prądotwórcze, latarki, powerbanki czy koce). Samorząd Województwa Lubelskiego początkowo przeznaczył na ten cel 1 mln zł, jednak tę kwotę podniósł do 1,9 mln zł. Pomoc trafiła do partnerskich obwodów Ukrainy: lwowskiego, ługańskiego, odeskiego, rówieńskiego, tarnopolskiego i wołyńskiego. Stanowisko Sejmiku Województwa Lubelskiego z 28 lutego 2022 r. w sprawie agresji Rosji na Ukrainę - https://umwl.bip.lubelskie.pl/upload/pliki/stanowisko_cyfr.pdf

DZ RPO

Kilka osób jest każdego dnia zaangażowanych jako wolontariusze na Dworcu PKS w Lublinie.

Lubelskie liderem wdrażania Funduszy Europejskich

Województwo lubelskie nadal plasuje się na pierwszych miejscach w kraju pod względem:

- **kontraktacji (na poziomie 99,25% alokacji na program),**
- **płatności na rzecz beneficjentów (na poziomie 77,71% alokacji na program),**
- **certyfikacji do Komisji Europejskiej (na poziomie 85,86% alokacji na program).**

Zgodnie ze stanem na 28 lutego 2022 r. nasz region nadal zajmuje pierwsze miejsce pod względem kontraktacji programu regionalnego 2014-2020, zatwierdzonych wniosków o płatność oraz najsprawniej certyfikuje pieniądze unijne.

Dane w naszym regionie przedstawiają się następująco (stan na 28.02.2022 r.):

Podpisane umowy:

- podpisano 8 173 umowy;
- dofinansowanie z UE wynosi 9 966 531 381,78 zł, co stanowi 99,25% alokacji RPO WL.

Wnioski o płatność:

- zatwierdzono 35 722 wnioski o płatność;
- dofinansowanie z UE wynosi 7 803 703 635,72 zł, co stanowi 77,71% alokacji na Program.

Certyfikacja do KE:

- zatwierdzono 2 180 176 209,82 euro, stanowiące podstawę do wnioskowania o 1 937 752 395,10 euro wkładu UE, tj. 85,86% alokacji RPO WL.

Przedstawiony na ubiegłorocznym posiedzeniu Międzyresortowego Zespołu ds. funduszy Unii Europejskiej ranking, po raz kolejny potwierdził dobry kierunek, jaki Zarząd Województwa Lubelskiego obrał na wdrażanie środków europejskich w regionie. Kolejnym dowodem na to jest utrzymanie pozycji lidera przez nasz region.

DZ RPO

Polska na tle Unii Europejskiej

Wiceminister Funduszy i Polityki Regionalnej Małgorzata Jarosińska-Jedynak podczas XX posiedzenia Międzyresortowego Zespołu ds. Funduszy Unii Europejskiej, które odbyło się na koniec 2021 roku przypomniała, że ostatni rok był szczególnie trudny ze względu na pandemię COVID-19. Wpłynęła ona na wszystkie dziedziny naszego życia, w tym także na wdrażanie funduszy unijnych. Pomimo tego w skali kraju, udało się z sukcesem zakończyć 2021 rok, jeśli chodzi o wdrażanie funduszy unijnych. – Serdecznie dziękuję już teraz za to, co zostało wykonane. Ta nasza ciężka praca przekłada się na efekty, a tymi efektami jest fakt, że Polska cały czas pozostaje w czołówce Państw Unii Europejskiej, jeśli chodzi o wykorzystanie środków unijnych. – podkreślała wiceminister **Małgorzata Jarosińska-Jedynak**.

Jeśli chodzi o tempo refundacji pieniędzy unijnych w ramach Polityki Spójności 2014-2020, Polska, na koniec 2021 roku, zajmowała wysokie miejsce w stosunku do pozostałych Państw UE. Komisja Europejska zrefundowała nam na koniec 2021 roku już 54 mld euro, czyli blisko 69% alokacji, a to dało Polsce pod tym względem drugie miejsce w Europie.

Organizatorem ubiegłorocznego spotkania było Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, a uczestnikami wszystkie Instytucje Zarządzające Regionalnymi Programami Operacyjnymi 2014-2020. Głównym

tematem spotkania było podsumowanie stanu realizacji programów unijnych w Polsce za rok 2021.

Lubelskie na tle innych regionów

Jak już wcześniej wspomnieliśmy, Województwo Lubelskie nadal jest liderem w skali kraju w realizacji Regionalnego programu Operacyjnego.

Satysfakcjonujące jest, że nasze województwo jest coraz bardziej zauważane na tle innych regionów, jeśli chodzi o wykorzystanie funduszy unijnych. Rankingi te przedstawiają efekty pracy, jaką wkładają Beneficjenci, a także wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie funduszy europejskich. – mówi marszałek **Jarosław Stawiarski**.

Wysokie miejsca w rankingach to ciężka praca naszych Beneficjentów. Cieszę się, że widoczne jest, że sięgają oni coraz częściej po środki europejskie

Marszałek Województwa Lubelskiego
Jarosław Stawiarski

Projekt programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 oficjalnie w Brukseli

Projekt programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 wraz z załącznikami 14 marca 2022 r. został przekazany do Komisji Europejskiej za pomocą systemu SFC2021. Obecnie województwo lubelskie oczekuje na uwagi w ramach oficjalnych negocjacji.

W spotkaniu poświęconym problematyce transportu i mobilności miejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 online udział wzięli przedstawiciele Aleksandra Kowalska i Mirosław Dybowski z Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej (DG REGIO)

Drogę do negocjacji z Komisją Europejską programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027* utworowało podpisanie 8 grudnia 2021 r. Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego. Jako pierwszy region w kraju uzgodniliśmy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej ostateczny kształt tego dokumentu, będącego umową pomiędzy Samorządem Województwa Lubelskiego a stroną rządową. Kontrakt Programowy określa m.in. warunki dofinansowania programu *Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027* oraz zobowiązuje Rząd RP do wniesienia wkładu krajowego, w ramach uzupełnienia dotacji unijnej.

Wsparcie ze strony partnerów społecznych i gospodarczych

Przekazanie programu Komisji Europejskiej poprzedziły intensywne prace prowadzone przy czynnym zaangażowaniu

wielu partnerów. W procesie tworzenia programu dołożono starań, by pozyskać opinie i rekomendacje od jak największej liczby zainteresowanych osób i instytucji. Program był szeroko konsultowany w trakcie konsultacji społecznych, które trwały aż 65 dni. Szczegółowo pisaliśmy o tym w poprzednim numerze „Pulsu Regionu”. Kolejną okazją do zapoznania się z projektem programu były jego konsultacje, przeprowadzone wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko projektu programu, które trwały od 8 lutego 2022 r. do 1 marca 2022 r. (tj. 21 dni).

Bieżący stan prac nad programem był przedmiotem pięciu posiedzeń Grupy wspierającej prace nad przygotowaniem Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027. Na ostatnim z nich, w dniu 11 marca 2022 r., omówiono bieżące zmiany w projekcie programu, które następnie członkowie Grupy za-

rekomendowali do przyjęcia przez Zarząd Województwa Lubelskiego.

– *Na uwagę zasługuje zaangażowanie partnerów, którzy biorą udział w opracowaniu nowego programu, zarówno w pracach tematycznych Grup Roboczych, jak i Grupy wspierającej prace nad przygotowaniem Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027. Wspierają oni nasze wysiłki w argumentacji i uzasadnianiu obszarów wsparcia, także w odpowiedzi na uwagi Komisji Europejskiej, zgłaszane w ramach nieformalnego dialogu. Doceniamy rolę i znaczenie partnerów zewnętrznych i cieszymy się, że możemy korzystać z ich wiedzy i doświadczenia* – mówi Jarosław Stawiarski, marszałek województwa lubelskiego.

– *Po przyjęciu zaktualizowanego projektu programu przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 14 marca 2022 r., mogliśmy wprowadzić go do systemu SFC2021 i przekazać elektronicznie wraz z załącznikami do Komisji Europejskiej, zgodnie z wymogami, jakie nakładają na instytucje zarządzające programami regionalnymi przepisy unijne* – dodaje Anna Brzyska, dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym.

Negocjacje z Komisją Europejską i Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej

Mieliśmy także możliwość prowadzenia nieformalnego dialogu z Komisją Europejską w sprawie *Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027*. W pierwszej kolejności dotyczyły one zakresu EFS+. Pierwsze spotkanie nieformalnego dialogu przeprowadzono w formie zdalnej 14 grudnia 2021 r. W dniach 17 i 18 stycznia br. nasz region odwiedziła delegacja Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia

Społecznego Komisji Europejskiej (DG EMPL): zastępca kierownika działu ds. Polski, Czech i Słowacji w DG Employment, Cinzia Masina oraz programme manager w zespole zajmującym się monitorowaniem wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce, dr Aneta Sobotka.

Później przyszedł czas na rozmowy o wsparciu z zakresu EFRR z przedstawicielami Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO). Wszystkie spotkania dialogu nieformalnego w tym zakresie prowadzone były w formie zdalnej. Odbyliśmy szereg spotkań, w trakcie których rozmawialiśmy o planowanej interwencji w ramach każdego z Celów Polityki i obszarów wsparcia w programie:

- 21 lutego 2022 r. – pomoc techniczna, komunikacja i widoczność,
- 23 lutego 2022 r. – mobilność i transport w CP2 i CP3,
- 1 marca 2022 r. – kultura i turystyka w CP4 i CP5,

- 7 marca 2022 r. – kwestie dotyczące infrastruktury edukacyjnej, społecznej i zdrowotnej w CP4,
- 10 marca 2022 r. – CP1 (przedsiębiorczość, cyfryzacja) i CP2 (środowisko, efektywność energetyczna).

Zakres programu przekazany do Komisji Europejskiej

Warto podsumować, że na końcowy kształt projektu programu wpływ miały:

- wyniki konsultacji społecznych;
- zapisy Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego;
- uwagi zgłoszone przez Komisję Europejską w zakresie EFRR i EFS+ w trakcie nieformalnego dialogu;
- uwagi zgłoszone przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Rozwoju w trakcie roboczych uzgodnień;
- ustalenia z posiedzeń Grupy wspierającej prace nad przygotowaniem Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027;

- zapisy projektu Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021–2027 w Polsce;
- zapisy Linii Demarkacyjnej – Podziału interwencji i zasad wdrażania programów krajowych i regionalnych w perspektywie finansowej na lata 2021–2027.

Projekt programu *Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027* uzyskał:

- pozytywną opinię ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego co do jego zgodności z Kontraktem Programowym dla Województwa Lubelskiego z dnia 8 grudnia 2021 r.,
- pozytywną opinię Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w zakresie kwestii środowiskowych,
- opinię Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w zakresie zgodności z kwestiami środowiskowymi;
- pozytywną opinię Szefa Krajowej Administracji Skarbowej (Instytu-

Po przyjęciu zaktualizowanego projektu programu przez Zarząd Województwa Lubelskiego mogliśmy wprowadzić go do systemu SFC2021 i przekazać wraz załącznikami do Komisji Europejskiej, zgodnie z wymogami, jakie nakładają na instytucje zarządzające programami regionalnymi przepisy unijne

dyr. Anna Brzyska

cji Audytowej) w zakresie metodyk kosztów uproszczonych, opracowanych przez Instytucję Koordynującą EFS,

- Rekomendację nr 1/2022 Grupy wspierającej prace nad przygotowaniem Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027 z dnia 11 marca 2022 r. w zakresie zmian w projekcie Programu „Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027”.

Program *Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027* składa się z 13 Priorytetów, które realizują 5 Celów Polityki. Dotyczą one następujących obszarów:

1. rozwijanie badań naukowych i innowacji, umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji i transformacji,

2. czerpanie korzyści z cyfryzacji oraz wzrost i konkurencyjność MŚP,
3. przystosowanie się do zmiany klimatu, zrównoważona gospodarka wodna, gospodarka o obiegu zamkniętym, ochrona przyrody i różnorodność biologiczna,
4. efektywność energetyczna, energia ze źródeł odnawialnych,
5. zrównoważona mobilność miejska,
6. zrównoważony transport,
7. infrastruktura kształcenia i szkolenia, integracja społeczności zmarginalizowanych, dostęp do opieki zdrowotnej, kultura i zrównoważona turystyka,
8. aktywne włączenie społeczne i zdolność do zatrudnienia, integracja obywateli państw trzecich, integracja społeczności zmarginalizowanych, równy dostęp do wy-

9. dostęp do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich, modernizacja instytucji rynków pracy, dostosowanie pracowników i przedsiębiorstw do zmian,
10. ulepszenie systemów kształcenia i szkolenia, systemy włączającego i charakteryzującego się dobrą jakością kształcenia i szkolenia, uczenie się przez całe życie i zmiany ścieżki kariery zawodowej,
11. zintegrowany rozwój na obszarach miejskich oraz na obszarach wiejskich,
12. pomoc techniczna EFS+,
13. pomoc techniczna EFRR.

DZ RPO

Budujemy rozpoznawalność lubelskiego na arenie międzynarodowej

Rozmowa z Marszałkiem Województwa Lubelskiego Jarosławem Stawiarskim

zorganizowanych konferencjach, prezentacjach czy warsztatach.

Lubelskie jest znane z ekologicznego rolnictwa, lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego, bazującego na surowcach ekologicznych, oraz technologicznych rozwiązań stosowanych w produkcji roślinnej, które sprzyjają środowisku przyrodniczemu. Dlatego to właśnie motyw natury został mocno zaakcentowany w elementach konstrukcyjnych wystawy poprzez wykorzystanie drewna, wyeksponowanie motywu pszczoły czy umieszczenie na ekspozycji ziół uprawianych w naszym regionie. Chcieliśmy, by odwiedzający nie tylko zobaczyli na ekranach najpiękniejsze zakątki i atrakcje turystyczne Lubelszczyzny, ale również mogli odbierać różnorodne wrażenia wszystkimi swoimi zmysłami. Goście mieli szansę poczuć zapach ziół i kwiatów, usłyszeć śpiew ptaków zamieszkujących Lubelszczyznę, poprzez dotyk poczuć strukturę szyszek, gałęzi, powąchać, jak pachnie słoма, skosztować miodu czy specjałów naszej kuchni – jednym słowem zachęcaliśmy,

by „smakować” Lubelskie. Aranżacja wystawy pozwalała także na relaks w ekologicznej przestrzeni.

Wystawa światowa to szansa na nawiązanie nowych kontaktów gospodarczych. Jakich efektów spodziewa się Pan Marszałek po tym wydarzeniu? Jakie korzyści dla Lubelszczyzny mogą wyniknąć z EXPO?

Trzeba pamiętać, że budowanie zaufania partnerów biznesowych to długofalowy proces. Chcąc dotrzeć do podmiotów operujących w stosunkowo nowym środowisku gospodarczym, jakim są kraje Zatoki Perskiej, staraliśmy się wzmocnić rozpoznawalność regionu, by w efektywny sposób zaprezentować naszą ofertę współpracy w branżach istotnych z punktu widzenia potencjału eksportowego Lubelszczyzny. Zależało nam na pokazaniu Lubelskiego jako regionu, który z jednej strony posiada unikatowe walory przyrodnicze, szanuje i kultywuje swoje tradycje, ale jednocześnie stawia na innowacyjne rozwiązania. Zaoferowaliśmy to, co mamy najlepszego w zakre-

Tydzień regionalny światowej wystawy w Dubaju, podczas której prezentowało się województwo lubelskie, już za nami. Jak ocenia Pan Marszałek to wydarzenie?

Podczas tygodnia regionalnego nasze województwo w Dubaju reprezentował Członek Zarządu Województwa Lubelskiego Zdzisław Szwed, który wraz z Komisarzem Generalnym Sekcji Polskiej EXPO 2020 Dubaj Adrianem Malinowskim dokonał oficjalnego otwarcia wystawy czasowej. Warto przy tej okazji podkreślić, że spotkała się ona z bardzo ciepłym przyjęciem odwiedzających. Za interesowanie było tak duże, że w statystykach plasowaliśmy się w czołówce pod względem liczby gości odwiedzających polski pawilon.

Prezentując województwo lubelskie, zamierzaliśmy rozwinąć motyw przewodni hasła przyjętego przez Polskę podczas tegorocznej wystawy: „Polska. Kreatywność inspirowana naturą”, dlatego staraliśmy się zaprezentować województwo jako spichlerz Polski. Ten wielowymiarowy potencjał naszego regionu znalazł swoje odzwierciedlenie w przygotowanych propozycjach aranżacji stoiska oraz

Adrian Malinowski Komisarz Generalny Sekcji Polskiej EXPO 2020 w Dubaju oprowadza oficjalną delegację województwa lubelskiego po Pawilonie Polskim.

sie biznesu, nowych technologii i osiągnięć medycyny.

Aby przybliżyć dokonania lubelskiego środowiska naukowego w zakresie medycyny, zorganizowaliśmy specjalną konferencję, podczas której prelegenci – profesorowie okulistyki, hematologii, stomatologii czy kardiologii – zaprezentowali osiągnięcia swoich zespołów pracujących z wielkimi sukcesami w różnych obszarach specjalizacji medycznych. Była to okazja, by przedstawić ofertę edukacyjną Uniwersytetu Medycznego skierowaną do obcokrajowców, pochwalić się zaawansowanymi technologiami medycznymi i innowacyjnymi rozwiązaniami, w tym tzw. „sztuczną kością”, będącą nowoczesnym materiałem, który integruje się z naturalną kością pacjenta. Wynalazek ten zdobył także wiele prestiżowych nagród, jak choćby „Polski Produkt Przyszłości” w kategorii „Pro-

dukt przyszłości przedsiębiorcy” w 2019 roku. We wspomnianej konferencji wzięli udział m.in. szefowie departamentów zdrowia poszczególnych emiratów oraz przedstawiciele Pakistanu.

Warto podkreślić, że wraz z oficjalną delegacją do Dubaju udało się 17 przedsiębiorców z województwa lubelskiego – z branży medycznej, chemicznej, odzieżowej, lifestyle, health, bio-feedback, kosmetycznej, spożywczej, motoryzacyjnej i fotowoltaicznej. Mieli oni zapewnione po dwa spotkania B2B z przedsiębiorcą/partnerem zagranicznym oraz wzięli udział w seminarium na temat specyfiki rynku Zjednoczonych Emiratów Arabskich, prowadzenia działalności gospodarczej, aspektów importowo-eksportowych, cel, podatków czy barier.

Trzeba też wspomnieć o Targach Gul-fo-

darzeń z branży spożywczej na świecie, w których wzięliśmy udział. Aby uzmysłowić skalę wydarzenia, wspomnę tylko, że wystawcy i odwiedzający pochodzili ze 185 krajów i reprezentowali ponad 4000 firm. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa zorganizował polskie stoisko, na którym dwie firmy z naszego województwa prezentowały swoje doskonałe wyroby.

Lubelski tydzień regionalny sprzyjał licznym spotkaniom i rozmowom. Naszą wystawę odwiedził m.in. wiceminister Ukrainy ds. rolnictwa i żywności Taras Dzoba, który podkreślał dotychczasową dobrą współpracę z Polską w obszarze rolnictwa i deklarował dołożenie wszelkich starań, by wymiana handlowa w tej branży dalej się rozwijała. Z kolei delegacja Lubelskiego odwiedziła m.in. wystawy Rumunii, Słowacji i Chorwacji. W pawilonie rumuńskim rozmawiano

Uniwersytet Medyczny w Lublinie pokazał warsztaty udzielania pierwszej pomocy.

Miłosz Bachonko po koncercie solowym na akordeonie – zdjęcia z publicznością.

Robot Maskotka – Akademia Robotyki – pamiątkowe zdjęcia z publicznością.

Muzeum Wsi Lubelskiej podczas warsztatów dla dzieci „Wianki z bibuły”

Ceremonia otwarcia wystawy województwa lubelskiego. Na scenie Zdzisław Szwed Członek Zarządu WL i Adrian Malinowski Komisarz Generalny Sekcji Polskiej EXPO 2020 Dubaj.

o trasie Via Carpatia i podpisanej w ubiegłym roku w Lublinie deklaracji o współpracy gospodarczej w ramach regionów Trójmorza. W spotkaniu uczestniczył także szef rumuńskiej Izby Handlowej. Odwiedziny innych pawilonów EXPO były okazją do wzmocnienia kontaktów z przedstawicielami regionów państw Trójmorza. Wystosowane zostały zaproszenia do uczestnictwa w konferencjach branżowych organizowanych przez nasz samorząd. Jednocześnie przedstawiliśmy informacje o zainicjowanej przez Województwo Lubelskie Sieci Gospodarczej Regionów Trójmorza.

Budowanie rozpoznawalności regionu to działania promujące dziedzictwo kulturowe, ale również pokazywanie tego, co dzieje się aktualnie, co jest ciekawe, oryginalne i warte pokazania innym.

Idąc tym tropem, zaproponowaliśmy program, który wyróżniał się na tle innych województw. Kreatywni, wykształceni młodzi ludzie, innowacyjne osiągnięcia biznesu, oferta kulturalna – ta tradycyjna i ta współczesna, a także specjalne inicjatywy dla dzieci oraz polskie smaki w restauracji Pawilonu Polski – to

wszystko złożyło się na wyjątkowość naszej prezentacji. Muzeum Wsi Lubelskiej zorganizowało na przykład warsztaty w strefie dla dzieci z rękodziela tradycyjnego, wykonywania kwiatków i wianków z bibuły, robienia świec z wosku pszczelego oraz warsztaty z wycinanki strzyżewickiej. Zajęcia te cieszyły się wielkim zainteresowaniem gości. Fundacja Sztukmistrzów zaprezentowała niezwykle atrakcyjny pokaz akrobatyki, nawiązujący do tematu przewodniego wystawy czasowej w strefie zewnętrznej, natomiast Fundacja Akademia Robotyki proponowała warsztaty z programowania w strefie dla dzieci oraz entuzjastycznie przyjmowane pokazy robotów, które wcześniej zdobywały wysokie miejsca podczas międzynarodowych turniejów. W Dubaju nie mogło także zabraknąć naszego utalentowanego młodego akordeonisty Miłosza Bachonko, wielokrotnego laureata pierwszych miejsc na festiwalach i konkursach akordeonowych w kraju i za granicą, który przyjechał ze swoją niedawno wydaną autorską płytą. Z opinii, które do mnie dotarły, wiem że wystawa województwa lubelskiego wyróżniała się wyraźnie na tle innych ekspozycji. To duży komplement, który przyjmuję z nie małą satysfakcją.

Dziękuję za rozmowę.

UMWL

Oficjalna delegacja województwa lubelskiego. Od lewej: Elwira Lorenz, dyr. Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości, Piotr Matej, dyr. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Lublinie, Anna Brzyska, dyr. Departamentu Zarządzania RPO, Zdzisław Szwed, członek zarządu Województwa Lubelskiego, Katarzyna Janiszewska, dyr. Kancelarii Marszałka.

Projekty-Przedsiębiorcy.

Unikalność pomysłu – szansą na sukces

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER) nadal dostępne są środki finansowe na wsparcie osób młodych, bezrobotnych, zainteresowanych zmianą swojego statusu na rynku pracy.

Działania aktywizujące i promocyjne prowadzone przez powiatowe urzędy i miejski urząd pracy ukierunkowane są na zmotywowanie młodych ludzi do podjęcia własnej, wyjątkowej drogi zawodowej. W ramach PO WER taką możliwość stwarza dofinansowanie otwarcia własnej działalności gospodarczej, a tym samym wpisania się swoimi pomysłami i energią w regionalny rynek pracy. Wymaga to od osób młodych zaangażowania, pogłębiania wiedzy, sprawności organizacyjnej i dyscypliny, ale daje też niepowtarzalną szansę na realizację własnej wizji kariery i budowania zawodowej przyszłości. Wielu młodych ludzi podjęło wyzwanie, by korzystając z dotacji w ramach PO WER, rozpocząć własną działalność gospodarczą. Bez wątpienia nie ułatwia im startu w zawodowe życie zderzenie z zawirowaniami ostatnich pandemicznych lat, trudnych także w gospodarce. Mimo tych okoliczności rozwijają swoje autorskie projekty firm.

Prezentujemy poniżej sylwetki osób młodych, które – korzystając z funduszy europejskich – realizują własne zawodowe pasje.

Anna Kloz, Agencja GRID – uczestniczka projektu PUP w Łęcznej

Zacząłam pracę na własny rachunek w marcu 2020 r. i cieszę się, że podjęłam taką decyzję. Prowadzę Agencję Grid i zajmuję się content marketingiem. Pomagam firmom rozwijać oraz promować ich marki dzięki wartościowym treściom i przemyślanym strategiom marketingowym.

Dzięki dofinansowaniu z PO WER mogłam kupić sprzęt i zainwestować w reklamę. To bardzo ułatwiło mi start na rynku i dotarcie do pierwszych klientów. Własna firma daje mi spore pole do działania i budowania marki na własnych za-

sadach. Największym wyzwaniem są dla mnie problemy z pozyskiwaniem klientów podczas pandemii. Obecnie rozwijam swój biznes, mając już bazę stałych klientów i dodatkowo rozszerzam działalność o sprzedaż własnego rękodziela pod marką Plecianki.

Anna Szmagalska – branża fotograficzna – uczestniczka projektu PUP w Chełmie

Fotografią zajmuję się od liceum, kiedy dostałam od mamy swój pierwszy aparat. Zaczęło się od zwykłych zdjęć wszystkiego, co znalazło się w zasięgu obiektywu. Z biegiem czasu próbowałam robić zdjęcia portretowe i to był strzał w dziesiątkę. Czas tak szybko mija, ludzie się zmieniają, a taki portret pozwala zatrzymać ten czas. Po kilku latach tworzenia malowniczych portretów postanowiłam, że to wymarzona praca, która jest jednocześnie największą moją pasją. Skorzystałam z dotacji z PO WER na działalność gospodarczą i udało się! Moje marzenie mogło się w końcu spełnić. Jednak początek nie był zbyt kolorowy. Pandemia uderzyła także w branżę fotograficzną – wiele odwołanych terminów i jedna wielka niewiadoma. Na szczęście ludzie nie zrezygnowali z portretów, zdjęć rodzinnych czy fotografii swoich pociech. Nie ma co ukrywać, jest ciężko, ale nie jest to sytuacja krytyczna.

Mateusz Turowski – branża obrotu nieruchomościami – uczestnik projektu PUP w Parczewie

Działalność gospodarczą jako pośrednik w obrocie nieruchomościami rozpocząłem dzięki środkom finansowym pochodzącym z funduszy europejskich w ramach PO WER w maju 2020 roku. Zdecydowałem się na taki profil działań, ponieważ zauważyłem, że mieszkańcy

Dzięki dotacji z POWER Anna Szmagalska uruchomiła firmę zajmującą się usługami fotograficznymi.

mniej licznych miejscowości nie do końca doceniają, jaki kapitał drzemie w nieruchomościach. Wyszukuję więc nieruchomości, których właściciele z różnych względów mają problemy z ich prawidłowym wykorzystaniem, a potem pomagam im je rozwiązać. Jednym z największych plusów mojej działalności jest jej wielowątkowość. Każdy przypadek jest inny, czasami działam w charakterze klasycznego pośrednika w sprzedaży, ale bywa też tak, że w swojej pracy zamieniam się w mediatora. Każdy przypadek niesie ze sobą inne doświadczenia. Mimo pandemii wiele osób jest zainteresowanych zarówno kupnem gruntów, jak i sprzedażą. Jestem więc zdecydowany dalej podążać w tym kierunku, ponieważ widzę duży potencjał w wykonywanej przeze mnie działalności.

Janina Biegalska

Wydział Realizacji PO WER
Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

Fundusze Europejskie w służbie ochrony przyrody

„Mamy tylko jedną Ziemię, a jej przyszłość zależy od każdego, na pozór niewielkiego, ludzkiego działania, zależy od każdego z nas”.¹ Nie niszczy natury – jesteśmy jej częścią. Chrońmy ją i dbajmy o nią na wszelkie możliwe sposoby – od codziennych drobnych czynności po rozwiązania systemowe.

Wieszanie skrzynek lęgowych w ramach działania Czynna ochrona dziuplaków i półdziuplaków w parku w Sobieszynie.

Kosaciec bezlistny w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym

Walory przyrodnicze Lubelszczyzny

Walory przyrodnicze i krajobrazowe województwa lubelskiego śmiało można określić jako unikalne w skali Europy. Występują tutaj obszary, na których przyroda i krajobraz zachowały naturalny charakter. Specyficzne położenie fizjograficzne oraz geobotaniczne powoduje duże zróżnicowanie krajobrazu i wpływa na bogactwo świata roślin i zwierząt.

Jak chronić przyrodę?

W trosce o ten cenny przyrodniczo obszar utworzono wiele obiektów składających się na system ochrony przyrody. Jednym z podmiotów, których zadaniem jest szeroko rozumiana ochrona przyrody naszego województwa, jest działający od 2009 r. Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych z siedzibą w Lublinie (ZLPK). Obszar działania tej instytucji obejmuje teren 17 parków krajobrazowych wraz z ich otulinami oraz 17 obszarów chronionego krajobrazu. Do zadań ZLPK należy przede wszystkim nadzór nad przestrzeganiem przepisów ochrony przyrody, sporządzanie i realizacja planów ochrony parków krajobrazowych, inicjowanie i przeprowadzenie aktywnej ochrony przyrody, a także organizacja działalności naukowej, dydaktycznej, turystycznej oraz rekreacyjnej.

Jak nietrudno się domyślić, ochrona przyrody nie jest zadaniem łatwym i wymaga dużego nakładu pracy oraz pieniędzy. Jednym ze sposobów na finansowanie tego typu działań jest wykorzystanie środków pochodzą-

cych z budżetu Unii Europejskiej. Wsparcie projektów z zakresu ochrony przyrody w obecnej perspektywie finansowej 2014–2020 jest możliwe m.in. dzięki Działaniu 7.2 – „Ochrona różnorodności przyrodniczej” w ramach Osi priorytetowej 7 – „Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach tego działania Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych zrealizował projekt pn. „Opracowanie planów ochrony parków krajobrazowych: Kazimierskiego, Nadwieprzańskiego i Szczepieszkińskiego oraz modernizację i wyposażenie Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie”, którego głównym celem jest wzmocnienie mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej parków krajobrazowych oraz tworzenie efektywnych warunków kształtowania postaw proekologicznych.

Co udało się zrobić?

Na realizację projektu przeznaczone zostało nieco ponad 2 mln zł, z czego ok. 1,4 mln zł. stanowiło dofinansowanie z Unii Europejskiej. W ramach projektu zmodernizowano i wyposażono Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie, stworzono kompletną z krajową kampanią promocyjno-edukacyjną, wyznaczono i oznakowano ścieżkę edukacyjną oraz utworzono plany ochrony dla 3 parków krajobrazowych o łącznej powierzchni prawie 77 tys. ha. Pozwoliło to na zwiększenie ochrony bio-

Wąwozy Piekielko w Szczepreszyńskim Parku Krajobrazowym

różnorodności oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów PK, a także poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie edukacji ekologicznej. Ponadto pośrednio wspartych zostało 6 obszarów Natura 2000 i 2 rezerwy przyrody: Skarpa Dobrska i Krowia Wyspa położone w granicach parków krajobrazowych oraz Obszar Chronionego Krajobrazu Pradolina Wieprza. Objętych wsparciem zostało 6 siedlisk

położonych na obszarze Natura 2000. Zrealizowano także działania w zakresie czynnej ochrony przyrody poprzez zwiększenie miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków gniazdujących w dziuplach i półdziuplach w celu zwiększenia ich liczebności. Na OCK Pradolina Wieprza w sąsiedztwie Ośrodka Edukacji Ekologicznej zamontowano 27 skrzynek dla ptaków, co pozwoliło na stworzenie warunków

do długotrwałej poprawy stanu siedlisk. Rezultatem podjętych działań ma być również wzrost liczby odwiedzin miejsc objętych wsparciem oraz wzrost zatrudnienia we wspartym podmiocie.

DW EFRR

¹ Florian Longin Plit

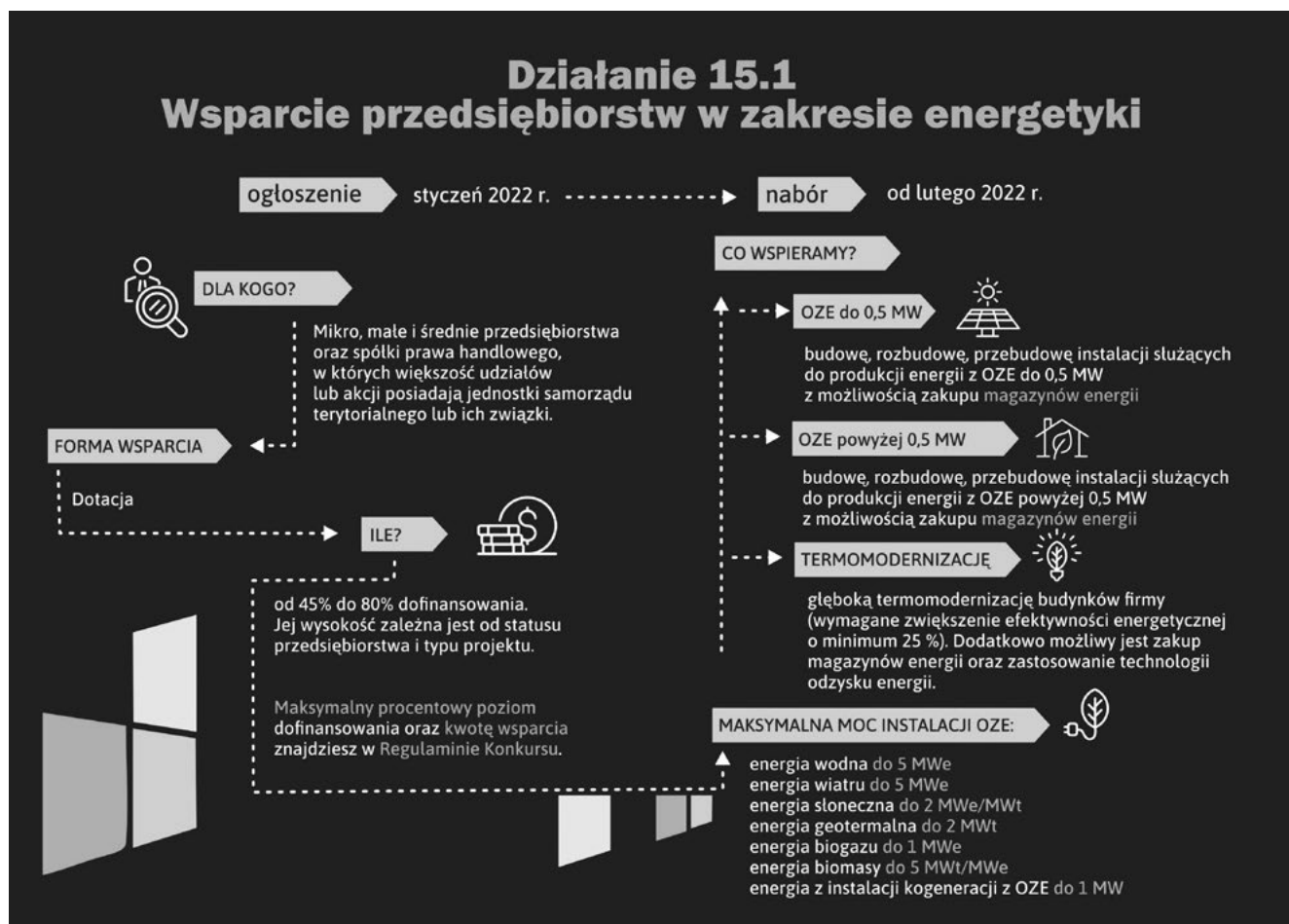
Tablica informacyjna dendrologicznej ścieżki edukacyjnej w parku przy Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Sobieszynie.

Wieprz w okolicach Łańcuchowa w Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym.

REACT-EU – blisko 20,5 mln euro dla lubelskich firm!

Perspektywa UE na lata 2014–2020 kończy się, ale nie dla lubelskich przedsiębiorców! W ramach instrumentu REACT-EU Komisja Europejska uruchomiła dodatkowe środki przeznaczone na walkę ze społecznymi i gospodarczymi skutkami pandemii COVID-19. Dzięki nim Zarząd Województwa Lubelskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 ogłosił nabór wniosków na wsparcie z Funduszy Europejskich. Nabór prowadzi Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.

Działanie 15.1 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie energetyki

Celem konkursu jest wsparcie inwestycji poprawiających efektywność energetyczną oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w sektorze przedsiębiorstw. Działanie ukierunkowane jest na dywersyfikację dostaw energii, ograniczenie zużycia paliw kopalnych, emisji CO₂ i pyłów do atmosfery. Transformacja energetyczna zwiększy bezpieczeństwo naszego

regionu – województwa lubelskiego, przy wykorzystaniu jego naturalnych potencjałów, zwłaszcza energii słonecznej. Projekty, które zostaną wybrane do dofinansowania, przyczyniać się będą do realizacji polityki klimatyczno-energetycznej UE, w tym celów Europejskiego Zielonego Ładu. O dotacje będą mogły starać się mikro-, małe i średnie firmy oraz spółki prawa handlowego z większościowym udziałem jednostek samorządu terytorialne-

go. Podstawowym warunkiem udziału w konkursie jest miejsce realizacji projektu na terenie województwa lubelskiego.

Organizator konkursu podzielił nabór wniosków na 3 rundy:

- Runda I – instalacje do produkcji energii z OZE o mocy do 0,5 MW,
- Runda II – głęboka termomodernizacja,
- Runda III – instalacje do produkcji energii z OZE o mocy powyżej 0,5 MW.

Wysokość dotacji i termin składania wniosków

Przedsiębiorcy będą mogli uzyskać nawet do 3 mln zł. Wysokość wsparcia uzależniona jest od typu projektu oraz statusu firmy. Przedsiębiorcy z sektora MŚP otrzymają od 55% do nawet 80% dotacji. Z kolei spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego, uzyskają wsparcie od 45% do 60% dofinansowania. LAWP nie wyklucza zakończenia naboru do poszczególnych rund we wcześniejszym terminie, jeśli kwota wnioskowanego dofinansowania przekroczy 500% alokacji w danej rundzie.

ODPORNE LUBELSKIE - ZASOBY REACT-EU DLA LUBELSKIEGO

DZIAŁANIE 15.1 WSPARCIE PRZEDSIĘBIORSTW W ZAKRESIE ENERGETYKI

rpo.lubelskie.pl

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
tel. 81 462 38 31/12
lawp@lawp.eu

LAWP
Lubelska Agencja
Wspierania Przedsiębiorczości

REACT-EU sprzyja transformacji ekologiczno-cyfrowej oraz przedsiębiorcom. Blisko 20,5 mln euro to pieniądze, które pomogą lubelskim firmom w inwestycjach w odnawialne źródła energii oraz termomodernizację budynków, co przełoży się na oszczędności w przedsiębiorstwach.

dyr. Magdalena Filipek-Sobczak

RUNDA	RUNDA I	RUNDA II	RUNDA III
TYP PROJEKTU	Instalacje do produkcji energii z OZE o mocy do 0,5 MW	Głęboka termomodernizacja	Instalacje do produkcji energii z OZE o mocy powyżej 0,5 MW
Alokacja	5 314 330 euro (24 424 660,68 zł)	7 153 906 euro (32 879 351,98 zł)	7 971 494 euro (36 636 986,42 zł)
Termin naboru	28.02.– 21.03.2022 r. do godz.15:00	22.03.– 20.04.2022 r. do godz.15:00	21.04. – 06.05.2022 r. do godz.15:00
Maksymalna kwota wsparcia	200 000 euro	1 500 000,00 zł	3 000 000,00 zł
Dodatkowym elementem projektu może być zastosowanie magazynów energii			

Wnioskodawcy muszą pamiętać o tym, że czasu na realizację projektów wspartych z REACT-UE jest niewiele, bowiem trzeba je zakończyć do 31 grudnia 2023 r.

Na co można przeznaczyć dofinansowanie?

Przedsiębiorcy mają możliwość budowy, rozbudowy i przebudowy instalacji do produkcji energii elektrycznej lub ciepłej z OZE oraz głębokiej termomodernizacji budynków. Dodatkowo przedsiębiorcy będą mogli sfinansować magazyny energii.

W ramach konkursu można otrzymać środki unijne na zakup i montaż nie-

zbędnych urządzeń infrastruktury służącej wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepłej przy wykorzystaniu energii wiatru, słońca, biomasy, biogazu, geotermii, wody oraz kogeneracji z OZE. Wspierane projekty mogą dotyczyć budowy, rozbudowy oraz przebudowy już istniejących instalacji.

Kompleksowa termomodernizacja budynków, obejmuje takie działania, jak: wymiana źródła ciepła, ocieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana oświetlenia na energooszczędne, koszty zastosowania technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania ciepła odpadowego itp. Dla projektów w zakresie termomoderniza-

cji budynków organizator wymaga audytu energetycznego.

Dokumentacja do naboru dostępna jest na stronie internetowej: www.rpo.lubelskie.pl

Pracownicy Punktu Kontaktowego LAWP odpowiedzą na pytania telefonicznie pod numerami: 81 462 38 31 lub 81 462 38 12 oraz mailowo: lawp@lawp.eu.

REACT-EU dla Lubelskiego

Priorytetem Komisji Europejskiej jest przezwyciężenie kryzysu gospodarczego, społecznego i zdrowotnego wywołanego skutkami pandemii COVID-19. W tym celu uruchomiono największy w historii Europy pakiet środków na rzecz ożywienia gospodarki – NextGenerationEU – Plan Odbudowy Europy. Jednym z elementów planu jest instrument REACT-EU. Narzędzie to pomoże w odbudowie i zwiększeniu odporności gospodarki. W Polsce regiony mogą wydatkować środki z REACT-EU na systemy opieki zdrowotnej w walce z pandemią koronawirusa oraz inwestować w transformację ekologiczną i cyfrową. Województwo lubelskie na ten cel otrzymało prawie 26 mln euro, z czego blisko 20,5 mln euro trafi do rodzimych przedsiębiorców.

LAWP w Lublinie

Wspieramy „zieloną energię”

Ambitne cele UE w zakresie zwiększania udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużytej energii wymagają podejmowania ciągłych starań na rzecz rozwoju infrastruktury OZE. Stopniowe odchodzenie od wykorzystania paliw kopalnych na rzecz OZE to nie moda, ale konieczność.

OZE w Polsce

Wskaźnik udziału energii z OZE w końcowym zużyciu energii brutto na koniec roku 2020 wyniósł 16,10%¹, co oznacza, że przekroczyliśmy już wyznaczony dla Polski w obecnej perspektywie finansowej poziom wynoszący 15%. Nie oznacza to jednak, że możemy zwolnić tempo rozwoju infrastruktury wykorzystującej OZE. Stoi przed nami jeszcze wiele wyzwań.

Nowe projekty

Od początku realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 w ramach Działania 4.1 „Wsparcie wykorzystania OZE” przeprowadzono dwa nabory w trybie konkursowym. Do chwili obecnej podpisano łącznie 317 umów na kwotę dofinansowania z UE ponad 805 mln zł. Wychodząc naprzeciw celom unijnym oraz wciąż niezaspokojonemu zapotrzebowaniu na projekty w zakresie OZE, Zarząd Województwa Lubelskiego systematycznie zwiększa

alokację w ramach drugiego konkursu od pierwotnej na poziomie nieco ponad 100 mln zł do wynoszącej obecnie ponad 261 mln zł. W ostatnim czasie dwukrotnie zwiększono alokację, co pozwoliło na podpisanie kolejnych umów na realizację inwestycji z 7 samorządami. 12 stycznia oraz 18 lutego 2022 r. marszałek województwa Jarosław Stawiarski uroczystie wręczył przedmiotowe umowy przedstawicielom Gminy Miejskiej Biłgoraj, Gminy Wisznice, Abramów, Sosnowica, Radzyń Podlaski, Wólka oraz Gorzków. Łączna wartość dofinansowania wyniosła ponad 12,8 mln zł.

Co uda się zrobić?

- W Biłgoraju w ramach projektu *Wykorzystanie energii przyjaznej środowisku poprzez montaż systemów fotowoltaicznych na budynkach osób fizycznych w Biłgoraju – wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych* planowany jest montaż ponad 350 instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i ponad 40 na gospodarczych.
- Gmina Wisznice podpisała dwie umowy. W ramach projektu pn. *Energia dla przyszłości – odnawialne źródła energii w Gminie Wisznice* zamierza zainstalować 158 instalacji solarnych, 22 kotły na pellet, 14 kotłów zgazowujących drewno oraz 10 instalacji fotowoltaicznych. Drugi projekt pn. *Gram w zielone! – montaż instalacji fotowoltaicznych w Gminie Wisznice* zakłada montaż blisko 170 szt. instalacji fotowoltaicznych.
- *Instalacje fotowoltaiczne w Gminie Abramów* – nieco mniejszy, ale z pewnością nie mniej ważny projekt pozwoli według założeń na montaż 80 instalacji fotowoltaicznych.
- W gminie Sosnowica, w ramach projektu pn. *Odnawialne źródła*

energii – czyste powietrze w gminie Sosnowica, oprócz 83 instalacji fotowoltaicznych zamontowanych zostanie również 14 instalacji solarnych, 12 kotłów na biomasę oraz 3 pompy ciepła.

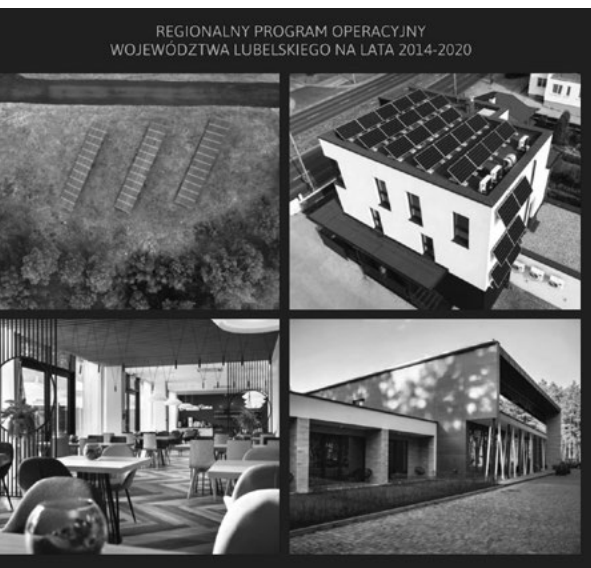
- Gmina Radzyń Podlaski zrealizuje projekt pn. *Energia słoneczna dla Gminy Radzyń Podlaski – edycja II*, w ramach którego zamontowanych zostanie ok. 120 kolektorów słonecznych oraz 12 szt. kotłów na biomasę.
- Dzięki projektowi *OZE w Gminie Wólka – etap II – montaż ogniw fotowoltaicznych* możliwe będzie zamontowanie 157 paneli fotowoltaicznych.
- Gmina Gorzków w ramach projektu pn. *Energia odnawialna w Gminie Gorzków. Etap II*, zainstaluje 94 szt. instalacji fotowoltaicznych, 16 szt. kotłów na biomasę, a także 34 szt. instalacji solarnych.

Co zyskamy?

Nadrzędną cechą wspólną tych inwestycji jest niezaprzeczalny fakt, że dzięki zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych przyczynią się do ochrony środowiska naturalnego naszego wyjątkowego pod tym względem regionu. Jednocześnie, oprócz korzyści dla środowiska naturalnego, przyniosą one wymierne korzyści finansowe dla samych użytkowników instalacji, czyli dla mieszkańców Lubelszczyzny, bo to do nich skierowane są przedmiotowe projekty. W obecnej sytuacji wciąż rosnących cen energii jest to również niezwykle istotna sprawa.

DW EFRR

¹ Dane GUS – „Energia ze źródeł odnawialnych w 2020 r.” – informacja sygnałna.

Lubelszczyzna może pochwalić się setkami inwestycji w OZE

Projekty związane z OZE przygotowane przez samorządy Biłgoraja, Chełma, Abramowa i Wisznice uzyskały dofinansowanie z RPO WL.

Projekty związane z OZE przygotowane przez samorządy Biłgoraja, Chełma, Abramowa i Wisznice uzyskały dofinansowanie z RPO WL.

Dobre wykształcenie szansą na lepszą przyszłość

Miasto Zamość to jeden z samorządów województwa, który stawia na dobre wykształcenie zawodowe młodzieży. Dzięki środkom z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 możliwe jest podnoszenie jakości kształcenia w zamojskich szkołach.

Szkoły starają się wzbogacać swoją ofertę edukacyjną. Doskonałą także zaplecze praktycznej nauki zawodu.

Dobra inwestycja

Dobrze wykształcony młody człowiek to inwestycja nie tylko w jego własną przyszłość, ale również w przyszłość społeczności i kraju, w którym żyje. Dzięki środkom unijnym możliwe jest wspieranie młodzieży w zdobywaniu konkretnego zawodu i umiejętności, które niewątpliwie pomogą zadbać o przyszłość.

Ze wsparcia w ramach realizowanego przez Miasto Zamość projektu pn. *Rozwój kształcenia zawodowego szkół Miasta Zamość* skorzystają uczniowie i nauczyciele wszystkich placówek kształcących w zawodach w mieście:

- Technikum nr 1 w ZSP nr 1 (T1),
- Technikum nr 2 w ZSP nr 2 (T2),
- Technikum nr 3 w ZSP nr 3 (T3),

- Technikum nr 4 i szkoły branżowej w ZSP nr 4 (T4),
- Technikum nr 5 w ZSP nr 5 (T5),
- Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym.

Łącznie 765 uczniów z Zamojszczyzny zostanie objętych wsparciem, a ponad 500 z nich weźmie udział w stażach zawodowych. Wsparciem zostaną objęci również nauczyciele przedmiotów zawodowych (41 osób). Projekt rozpoczyna się z początkiem 2021 roku i będzie trwał do końca września 2023 r. Na działania zaplanowane w projekcie przewidziano ponad 11 mln zł, z czego dofinansowanie UE to ponad 9,5 mln zł.

dyr. Marek Neckier

Niezmiernie cieszy mnie, że środki z Funduszy Europejskich realnie wpływają na jakość kształcenia zawodowego w naszym regionie. To niewątpliwie przełoży się na kształtowanie przyszłości młodych ludzi.

Nowoczesne pracownie zawodowe

Nie bez znaczenia są środki przewidziane na doposażenie pracowni zawodowych. Jak mówi Ewa Bakun, dyrektor Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 3 w Zamościu: – *Zaplanowane działania w projekcie to doposażenie pracowni przedmiotów zawodowych, głównie zakup zestawów komputerowych, szkolenia zawodowe dla nauczycieli oraz dla uczniów jak również płatne miesięczne staże zawodowe. Szkoła kształci w zawodach,*

*takich jak technik elektronik czy technik programista. Zakup nowoczesnego sprzętu jest zatem niezbędny, by właściwie przygotować młodzież do wejścia na rynek pracy. Dzięki realizacji projektu w szkołach będą funkcjonowały nowoczesne pracownie zawodowe, a jak podkreśla Agnieszka Kowal, dyrektor Wydziału Oświaty Miasta Zamość: – *Pracownie zawodowe zostaną doposażone. Dzięki środkom unijnym będziemy mogli w szkole zapewnić warunki takie jak u pracodawców – z nowoczesnym**

sprzętem dostosowanym do potrzeb rynku pracy.

Analiza potrzeb

By właściwie zaplanować wsparcie, które z jednej strony odpowie na potrzeby uczniów, a z drugiej wpisze się w sygnały płynące z rynku pracy, niezbędne jest wcześniejsze przeprowadzenie analizy potrzeb. Tak było w przypadku wsparcia zaplanowanego w projekcie. Jak podkreśla Pani Agnieszka Kowal: – *Projekt był poprzedzony diagnozą. Każ-*

da ze szkół przeprowadziła analizę dotyczącą określenia problemów, ich przyczyn oraz wskazała na to, czego uczniowie i nauczyciele potrzebują. Brano również pod uwagę zapotrzebowanie rynku pracy. W oparciu o wyniki diagnoz został przygotowany projekt i zaplanowane w nim działania.

Kursy dla uczniów

Jednym z elementów projektu są zajęcia dodatkowe dla uczniów – realizowane przez ekspertów spoza szkoły szkolenia i kursy zakończone zdobyciem nowych kompetencji i kwalifikacji. Przykładem takich zajęć zaplanowanych w ramach działań w projekcie są kursy z tworzenia witryn internetowych, lakiernika samochodowego kończącego się egzaminem czeladniczym czy operatora drona. Jak podkreśla Agnieszka Kowal: – *Uczniowie zdobędą takie kwalifikacje, których w szkole, zgodnie z podstawą programową, nie mogliby uzyskać.*

Staże zawodowe u pracodawców

Ważnym elementem projektu jest jego praktyczna część, czyli staże zawodowe uczniów. Sylwia Horoszkiewicz, dyrektor Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 1 w Zamościu wskazuje, że – *Dzięki temu projektowi szkoła jest w stanie zorganizować płatne staże wakacyjne u pracodawców dla 240 uczniów naszego technikum.*

Wzrost atrakcyjności zamojskich szkół kształcenia zawodowego

Projekt realizowany ze środków europejskich niewątpliwie wpłynie na atrakcyjność szkół dla młodych ludzi. Jak podkreśla Agnieszka Kowal, dyrektor Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Zamość: – *Dzięki wcześniejszym projektom realizowanym ze środków unijnych oraz temu projektowi, największemu, który teraz realizujemy, szkoły zawodowe stały i stają się bardziej atrakcyjne dla młodzieży. Szkoły mogą więcej zaoferować, co z kolei przekłada się na możliwość pozyskania większej liczby uczniów, a to w konsekwencji spowoduje, że na rynku pracy pojawią się fachowcy, których do tej pory nie było.*

DW EFS

W powiecie świdnickim szkoły zawodowe zyskały dostęp do taniej energii.

Nowoczesna pracownia komputerowa w szkole zawodowej w Opolu Lubelskim.

Pracownia w szkole gastronomicznej w Opolu Lubelskim.

CIS podaje rękę potrzebującym

Centrum Integracji Społecznej w Zamościu we współpracy z Miejskim Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu od stycznia 2020 do końca grudnia bieżącego roku realizuje projekt „CIS twoją szansą”. Problemy jego uczestników projektu to głównie trudności w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych jednostek i całych rodzin czy brak pieniędzy na kursy i szkolenia. Projekt szczególny nacisk kładzie na wsparcie kobiet i ich trwałą obecność na rynku pracy.

pokazały między innymi, iż zadłużenie to nie powód do wstydu, tylko problem, który można rozwiązać.

„CIS twoją szansą” to projekt, w którym ponad 60% uczestników stanowią kobiety. Jakie czynniki miały wpływ na kierunki oferowanej przez Was pomocy?

Przy konstruowaniu projektu braliśmy pod uwagę przede wszystkim problemy, z jakimi najczęściej borykały się mieszkanki miasta Zamość. Staraliśmy się uwzględnić wszystkie trudności, które wpływają na długie okresy korzystania z systemu pomocy społecznej przez kobiety. Plan zajęć w CIS jest tak układany, aby maksymalnie wspomóc każdego z uczestni-

ków na wielu poziomach. W trakcie intensywnej pracy socjalnej uczestnicy są kierowani do terapeutów spoza kadry naszego Centrum. Korzystają dzięki temu z bezpłatnej pomocy lekarskiej, psychologicznej, prawnej oraz porad terapeutów ds. uzależnień. Takie kompleksowe wsparcie bardzo pomaga uczestnikom w wejściu lub powrocie na rynek pracy.

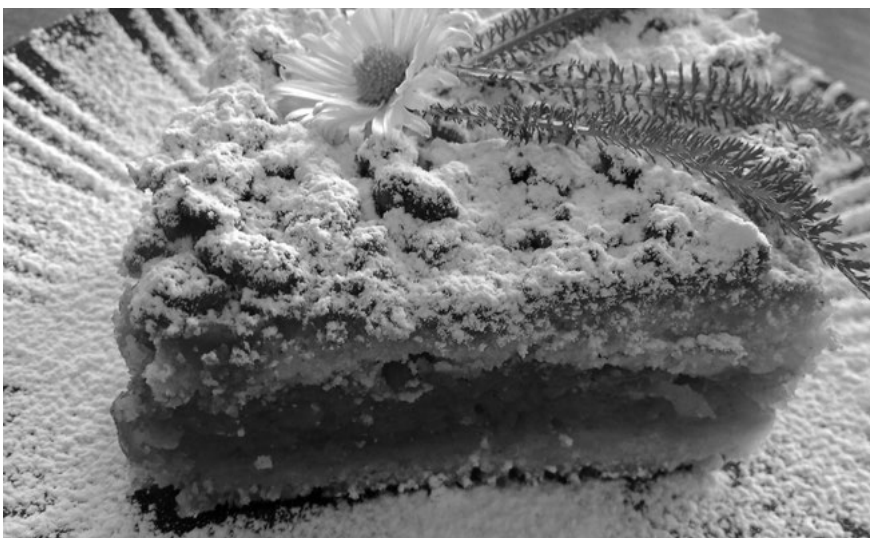
Uczestnicy mogą także nauczyć się zawodu?

Tak, a zdobyte kwalifikacje zawodowe potwierdzone stosownymi certyfikatami ułatwiają znalezienie pracy. Czasem owocuje to niecodziennymi sukcesami. Otóż uczestniczki pierwszej edycji projektu w warsztacie ga-

O projekcie rozmawiamy z **Barbarą Gajos**, kierownikiem Centrum Integracji Społecznej w Zamościu.

To nie jest pierwszy projekt, który realizujecie przy udziale pieniędzy unijnych. Czy udało się wam dostrzec zmiany zachodzące pod kątem zapotrzebowania na konkretne formy wsparcia?

Z każdym kolejnym projektem nabywamy doświadczenia, a na przestrzeni lat widzimy, jak bardzo zmieniły się potrzeby uczestników. Przede wszystkim świadczenie 500+ poprawiło sytuację wielu rodzin i zachęciło młode mamy do pozostania w domu oraz opieki nad dziećmi do momentu rozpoczęcia przez nie edukacji w szkole podstawowej. Tym samym uczestnicy projektu to głównie osoby starsze, bezdzietne lub te, których dzieci już uczęszczają do szkoły. Coraz bardziej popularne wśród uczestników jest korzystanie z bezpłatnej pomocy prawnej celem wyjścia ze spirali zadłużenia. Pomocne w tym były emisje spotów informacyjnych w radio, które

Szarlotka Babci - pyszne ciasto, które uzyskało Certyfikat Zakupu Prospołecznego. Ciasto cieszy się wielkim powodzeniem i stało się sztandarowym produktem zamojskiego Centrum.

Informacje na temat realizowanych projektów uzyskasz

w Punkcie Kontaktowym RPO

Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie

ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin

tel. 81 46-35-363 lub 605 903 491

e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

stronomicznym wypracowały wspólnie recepturę na Szarlotkę Babci. Powstało pyszne ciasto, które uzyskało Certyfikat Zakupu Prospołecznego. Na jego smak mają wpływ umiejętności kulinarne, ale też lokalne produkty, jak zamojska mąka, prawdziwe masło oraz jajka od miejscowych dostawców. Ciasto cieszy się wielkim powodzeniem i stało się sztandarowym produktem Centrum. Uzyskanie certyfikatu znacząco podniosło samoocenę kobiet uczestniczących w warsztatach. Poczuły się docenione i przekonały się, że ich praca jest ważna.

Na jakim etapie realizacji jest aktualnie projekt i co jeszcze przed uczestnikami?

Trwa druga edycja projektu. Osoby, które cechują się dużymi postępami w reintegracji zawodowej w warsztacie gastronomicznym oraz nabywają umiejętności dobrej pracy zespołowej, są rekomendowane do przystąpienia do spółdzielni socjalnej osób prawnych Przepis na sukces. Planujemy, że od 1 maja br. absolwenci CIS będą wytwarzać produkty gastronomiczne przeznaczone na rynek lokalny, jak również dla turystów odwiedzających Zamość. To głównie na ich potrzeby w popularnym Nadszańcu powstanie lokal gastronomiczny prowadzony przez osoby, które posiadają odpowiednie kwalifikacje nabyte dzięki udziałowi w projekcie „CIS twoją szansą”. Taka lokalizacja zapewni spółdzielni stałą grupę klientów przez cały rok.

WUP

Beneficjent: Miasto Zamość/Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu

Tytuł projektu: CIS twoją szansą

Wartość projektu to nieco ponad 2 mln zł, z czego blisko 1,8 mln zł stanowi wkład Unii Europejskiej.

Dzięki realizacji projektu wsparcie otrzyma łącznie 66 mieszkańców miasta Zamość, w tym 40 kobiet i 26 mężczyzn będących w wieku aktywności zawodowej. Projekt odpowiada na zgłaszane pracownikom socjalnym problemy społeczne mieszkańców miasta. To głównie trudności w zapewnieniu podstawowych potrzeb życiowych jednostek i całych rodzin, brak pieniędzy na zdobycie zawodu lub przekwalifikowanie się. W ramach reintegracji społecznej uczestnicy projektu otrzymają wsparcie pracownika socjalnego,

psychologa, doradcy zawodowego. Powstaną też warsztaty reintegracji zawodowej, które umożliwią podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych uczestników projektu.

Formy wsparcia:

- Indywidualny Plan Działania, w tym diagnoza potrzeb uczestników oraz stworzenie indywidualnej ścieżki reintegracji;
- Reintegracja społeczna: podnoszenie kompetencji społecznych;
- Reintegracja zawodowa: warsztat gastronomiczny, remontowo-budowlany, pielęgnacji zieleni, porządkowo-opiekuńczy;
- Świadczenia dla uczestników CIS.

Wsparcie dla seniorów: usługi przystępne i wysokiej jakości

Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski pod koniec lutego wręczył umowy o dofinansowanie pięciu samorządów z naszego regionu, które postanowiły zapewnić dodatkowe usługi społeczne i pomoc osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Dzięki tym umowom do samorządów trafi blisko 5 mln zł dofinansowania ze środków UE.

Dobiegający końca okres realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014–2020 uwalnia dodatkowe kwoty pochodzące z oszczędności na realizowanych wcześniej projektach. Zarząd Województwa systematycznie przekazuje je na realizację kolejnych przedsięwzięć. Tak

też stało się w przypadku działania z zakresu usług społecznych i zdrowotnych. – Zarząd Województwa podjął w styczniu tego roku aż dwie uchwały zwiększające wysokość alokacji w konkursie ogłoszonym jeszcze w 2020 roku – wyjaśnia **marszałek Jarosław Stawiarski**. – Z wygospodarowanych

na ten cel pieniędzy skorzystają najbardziej potrzebujący mieszkańcy regionu – osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Na ich potrzeby samorzady wydadzą blisko 6,2 mln zł. Z tego prawie 5 mln zł to pieniądze pochodzące z funduszy unijnych – dodaje.

Opanowanie pracy z komputerem, to dla osób starszych szansa na podjęcie nowej pracy

Samorządy, które podpisały nowe umowy, to powiat janowski oraz 4 gminy:

- Chrzanów,
- Dzwola,
- Krasnobród,
- Wysokie.

Na co zostaną wydane pieniądze?

Powiat janowski

Swoją dotację (ponad 637 tys. zł z funduszy unijnych) przeznaczy na realizację projektu pn. *Otwarty świat – szansa na rozwój i niezależność*. Jego celem jest stworzenie 38 nowych miejsc usług społecznych w Środowiskowym Domu Samopomocy w Janowie Lubelskim. Kolejne 4 osoby zostaną objęte usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania. Grupę docelową projektu stanowią osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Gmina chrzanów

W ramach projektu pn. *Klub Seniora w Gminie Chrzanów*, którego dofinansowanie ze środków UE wynosi ponad 731 tys. zł, skorzysta 32 mieszkańców gminy. Nowo utworzony Klub Seniora zaoferuje m.in.: zajęcia plastyczne, rekreacyjne, muzyczne, rękodzieło, komputerowe, kulinarne, a także spotkania i wyjazdy integracyjne. Co więcej, 2 osoby zostaną objęte usługami asystenckimi.

Gmina Dzwola

Dofinansowanie unijne w kwocie ponad 935 tys. zł gmina przeznaczy na realizację projektu pn. *Aktywny Senior w Gminie Dzwola*. Korzystając z tych pieniędzy, zaoferuje opiekę 20 osobom, w tym ludziom starszym, osobom z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi) i osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Możliwe będzie także wypożyczenie sprzętu rehabilitacyjnego.

Gmina Krasnobród

Projekt pn. *Nowe możliwości dla seniorów z gminy Krasnobród* w kwocie dofinansowania wynoszącej blisko 427 tys. zł zakłada zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych dla 60 osób niesamodzielnych ze względu na podeszły wiek z terenu gminy. Projekt zakłada także utworzenie warunków do opieki domowej poprzez funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego.

Grupę docelową projektów stanowią osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym

gnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego. Seniorzy zyskają także możliwość korzystania z cyklu zajęć, warsztatów, wyjazdów i poradnictwa.

Gmina Wysokie

Na realizację projektu pn. *Aktywni 50+ w Gminie Wysokie* gmina otrzymała sięgające prawie 2,2 mln zł wsparcia ze środków unijnych. Niebagatelna kwota wystarczy na poprawę dostępności usług społecznych dla 50 mieszkańców wykluczonych społecznie czy zagrożonych ubóstwem. W praktyce oznacza to między innymi przeprowadzenie niezbędnych prac adaptacyjnych oraz zakup wyposażenia na potrzeby działalności „Drugiego Domu”. Potrzebujący uzyskają także dostęp do wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, pielęgnacyjnego i wspomagającego, a także będą mogli brać udział w cyklicznych zajęciach stacjonarnych.

Wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych

Starzenie się naszego społeczeństwa wymaga szczególnej uwagi samorządów. – *I cieszę mnie, że gminy naszego województwa stają na wysokości zadania* – **podkreśla marszałek Jarosław Stawiarski**.

Pierwotna kwota alokacji, jaką Zarząd Województwa przeznaczył na działa-

nie, wynosiła blisko 34 mln zł. W konkursie złożonych zostało 149 wniosków na kwotę dofinansowania blisko 250 mln zł. Widząc ogromne potrzeby w tym zakresie i chcąc zapewnić dofinansowanie możliwie największej liczbie projektów, Zarząd Województwa aż 11 razy zwiększył kwotę przeznaczoną na konkurs. Ostatecznie sięga ona prawie 109 mln zł, z czego ponad 87 mln stanowi dofinansowanie z Unii Europejskiej. Dotychczas wystarczyło to na sfinansowanie 65 projektów. – **Łącznie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 na wszystkie przedsięwzięcia związane z usługami społecznymi przeznaczyliśmy ponad 306 mln zł – dodaje marszałek.**

Pieniądze rozdysponowane zostały w ramach 12 konkursów, a dofinansowanie trafiło do ponad 200 beneficjentów z naszego regionu. Dzięki temu ponad 6 tys. osób z naszego regionu objętych zostało usługami asystenckimi i opiekuńczymi, ponad 20 tys. osób – usługami społecznymi, a blisko 16 tys. osób z regionu otrzymało usługi zdrowotne.

DW EFRR

Aktywny Senior

Każdy z nas, prędej czy później, znajdzie się w grupie seniorów. Aktywizacja osób starszych, które niejednokrotnie są również osobami samotnymi, to istotne wyzwanie, przed którym staje nasz kraj.

Pomocą w aktywizacji seniorów są niewątpliwie środki z Funduszy Europejskich. Dzięki wsparciu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 realizowanych jest wiele projektów skierowanych do osób starszych. Wśród nich znajduje się projekt pn. *Nałęczowska Akademia Seniora*, którego beneficjentem jest Gmina Nałęczów, a dokładnie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nałęczowie.

Klub Seniora

Projekt rozpoczął się z początkiem 2019 roku i jest już finalizowany – jego realizację przewidziano do końca marca 2022 r. Nie oznacza to jednak końca funkcjonowania Klubu Seniora. Zgodnie z założeniami beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości projektu, w związku z tym będzie on jeszcze działał przez co najmniej 2 lata. Klub Seniora utworzony w ramach projektu aktywizuje, integruje i zmienia wizerunek człowieka starszego w społeczeństwie. Ponadto dzięki realizowanym działaniom rozbudza zaintereso-

wania i potrzeby kulinarne, edukuje oraz upowszechnia zdrowy styl życia.

Przeciwdziałanie wykluczeniu

Osoby starsze z powodu niskiego statusu materialnego, złego stanu zdrowia czy niesprawności zagrożone są wykluczeniem społecznym. Działania realizowane w Klubie Seniora przeciwdziałają osamotnieniu, marginalizacji seniorów oraz wspierają ich aktywizację społeczną. Podczas realizacji projektu osoby starsze uczestniczyły m.in. w zajęciach kulinarnych, relaksacyjnych, psychologicznych, warsztatach rękodzieła, wizerunku czy z zakresu pierwszej pomocy.

Wyjście z domu

Maria Pawelec, koordynator projektu podkreśla, że *dzięki zaangażowaniu środków europejskich mogliśmy zapewnić seniorom szereg aktywności. To, że powstał w Nałęczowie Klub Seniora, pozwoliło ludziom starszym wyjść z domu. Pokazało im, że wśród mieszkańców naszego miasta jest sporo osób, które borykają się z takimi samymi problemami, a głównie*

z samotnością. Dzięki zajęciom mieli po co wyjść z domu.

Uczestnicy projektu również podkreślają istotną rolę, którą realizowane aktywności wywarły w ich życiu. Pani Grażyna określiła, że „było to wielkie wydarzenie w naszym życiu, bo, nie ma co tu kryć, wyjście z domu do ludzi to w przypadku seniorów cud świata. Zajęcia usprawniły nasz umysł, rehabilitacja usprawniła nasze ciało, a zajęcia z rękodzieła pozwoliły nam przejąć inicjatywę. Można powiedzieć, że projekt nas rozruszał”.

Nieocenione wsparcie

Zarówno realizatorzy projektu, jak również jego uczestnicy, podkreślają rolę środków europejskich w realizacji projektu. Pani Grażyna zaznacza, że „gdyby nie wsparcie finansowe, to nie byłoby nas stać na te aktywności czy wycieczki. Jak się mieszka samemu, tak jak moje koleżanki z Klubu, i trzeba opłacić wszystkie rachunki i leki, to niewiele zostaje na życie, nie mówiąc już o jakichś aktywnościach”.

DW EFS

W klubie Seniora w Tucznej każdy znajdzie coś dla siebie można zagrać na perkusji, albo...

... można po prostu spędzić czas w dobrym towarzystwie

Rzecznik Funduszy Europejskich – skuteczność przede wszystkim

Z narzędziem, jakim są Fundusze Europejskie, mamy do czynienia wszyscy. Niezwykle rzadko myślimy o nich źle. Zdarza się jednak, iż korzystające z nich osoby czy instytucje napotykają na niespodziewane kłopoty. Warto wówczas o pomoc poprosić Rzecznika Funduszy Europejskich. Przekonuje nas o tym opublikowany właśnie „Raport z działalności Rzecznika Funduszy Europejskich za 2021 r.”

Piotr Wysok, Rzecznik Funduszy Europejskich

Rzecznik pomoże

Rzecznik zajmuje się wszelkimi zgłoszeniami, które dotyczą m.in.: utrudnień w staraniach o dofinansowanie, problemów powstających podczas realizacji projektu, niejasności procedur, przewlekłości postępowań, nadmiernych lub nieuzasadnionych wymagań czy wreszcie niewłaściwej obsługi spraw. Rzecznik może być też mediatorem w kontaktach pomiędzy instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie RPO WL. Często służy to wypracowaniu kompromisu i polubowemu rozwiązywaniu problemów. Pozwala na zażegnanie sporu.

W okresie objętym opublikowanym właśnie raportem (kompletny dokument znajdziecie na stronie internetowej rpo.lubelskie.pl, zakładka Rzecznik Funduszy Europejskich) do Biura Rzecznika Funduszy Europejskich wpłynęły 33 zgłoszenia.

- 20 zgłoszeń dotyczyło działań finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego;
- 7 zgłoszeń związanych było z wdrażaniem projektów finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;

– 6 zgłoszeń Rzecznik przekazał do właściwych instytucji (np. Rzecznika FE w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej).

– *Chcę podkreślić, że wszystkie zgłoszenia, które do nas trafiły, zostały rozpatrzone w terminie* – mówi **rzecznik Funduszy Europejskich Piotr Wysok**. – To zaś oznacza, że zgłaszający otrzymali od nas wyczerpujące odpowiedzi.

Jakość pracy rzecznika i jego biura wysoko ocenia Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

– *Z dostępnych danych wynika, iż nasze województwo plasuje się w czołówce regionów pod względem liczby rozpatrzonych zgłoszeń w latach 2018–2020* – stwierdza. – *Co więcej, zdecydowana większość zgłoszeń została rozpatrzona w sposób pozytywny dla zainteresowanych stron.*

Jak działa rzecznik

Ze społecznego punktu widzenia najbardziej bulwersujące są przypadki nieuczciwych pracodawców. W ubiegłym roku rzecznik zajął się zgłoszeniem dotyczącym opóźnień w wypłacie wynagrodzeń dla pracowników żłobka. Placówka powstała dzięki wparciu z Funduszy Europejskich. Rzecznik zażądał od beneficjenta dostarczenia odpowiedniej dokumentacji. Nie otrzymał jednak kompletu wymaganych dokumentów. Co gorsza, Beneficjent przestał odpowiadać na podejmowane próby nawiązania kontaktu. Sprawą zajęli się kontrolerzy. W konsekwencji zawarta z beneficjentem umowa o dofinansowanie została rozwiązana, a on sam musi zwrócić otrzymaną dotację.

W innym przypadku zgłaszający poskarżył się na brak wypłaty wynagrodzenia za faktycznie świadczoną pracę, jako opiekun osoby niesamodzielnej. – *Ustaliśmy, że brak wypłaty był spowodowany stwierdzonymi w projekcie wydatkami niekwalifikowanymi* – opowiada Piotr Wysok.

– *Kłopoty beneficjenta były na tyle duże, że jego rachunek bankowy został zajęty przez urząd skarbowy.*

W tym przypadku rzecznik mógł jedynie poinformować zgłaszającego o jego prawie do dalszego dochodzenia roszczeń na drodze sądowej. – *Z wpływających do biura zgłoszeń wnioskować można, że wśród beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego nieuczciwych pracodawców nie ma zbyt wielu* – dodaje rzecznik. – *Z drugiej strony mamy świadomość, że nie wszyscy pokrzywdzeni decydują się na złożenie takiego zgłoszenia.*

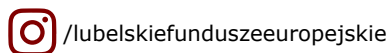
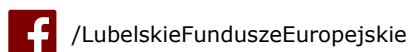
Marszałek: współpracujcie z rzecznikiem

Taka działalność rzecznika i jego biura dobrze służy wszystkim stronom zaangażowanym w realizację unijnych projektów. – *Zachęcam więc do współpracy z rzecznikiem* – zaprasza marszałek Jarosław Stawiarski. – *Zgłaszane przez Was uwagi, propozycje usprawnień czy sygnały dotyczące problemów w realizacji projektów z pewnością zaowocują w przyszłości lepszą realizacją unijnych programów. Przyniesie to korzyści dla wszystkich stron oraz przyczyni się do dalszego rozwoju naszego regionu.*

DZ RPO

Szczegółowe informacje dotyczące działalności Rzecznika znajdziecie na stronie internetowej www.rpo.lubelskie.pl (skorzystajcie z poniższego kodu QR).

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 68 64, (81) 441 68 65
e -mail: kontakt@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Białej Podlaskiej

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Warszawska 14, 21–500 Biała Podlaska tel.:
(83) 343 58 44, fax: (83) 342 28 82
e -mail: bialapodlaska@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Partyzantów 3, 22–400 Zamość
tel.: (84) 63 80 267
e -mail: zamosc@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Mickiewicza 37, p. 112, 22–100 Chełm
tel.: (82) 56 51 921, 514 924 194
e -mail: chelm@feu.lubelskie.pl

Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e -mail: drpo@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Rozwoju Regionalnego
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 75, fax: (81) 441 65 76
e -mail: defrr@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Czechowska 19, 20–072 Lublin
tel.: (81) 441 68 43, fax: (81) 441 68 53
e -mail: efs@lubelskie.pl

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20–704 Lublin tel.: (81) 462 38 12, (81) 462 38 31
fax: (81) 462 38 40
e -mail: lawp@lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Obywatelska 4, 20–092 Lublin
tel.: (81) 463 53 63
e -mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

Biuro Certyfikacji
pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 82, fax: (81) 441 65 79
e -mail: certyfikacja@lubelskie.pl

Biuro Rzecznika Funduszy Europejskich
pon. 7:30–17:30; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 478 13 31, fax: (81) 478 13 32
e -mail: rzecznikrpo@lubelskie.pl

